

Віталій Шуляр

*Національний університет “Львівська політехніка”
старший викладач кафедри архітектури та реставрації*

e-mail: archvit52@gmail.com

orcid: 0000-0002-2976-5045

УКРАЇНСЬКИЙ АРХІТЕКТУРНИЙ МОДЕРНІЗМ 1955–1991 рр.

© Шуляр В., 2020

<https://doi.org/10.23939/sa2020.01.063>

Розглянуто передумови та особливості розвитку архітектури радянського або соціалістичного модернізму 1955–1991 років в Україні. У цей складний для розвитку архітектури період, в умовах партійно-державного ідеологічного диктату, були створені будівлі та споруди, які є цінними мистецькими творами, архітектурними пам'ятками свого часу і частиною всесвітньої архітектурної спадщини другої пол. ХХ ст. Ці будівлі нині активно реконструюються, перебудовуються, втрачається їхній оригінальний вигляд, а часто і взагалі зносяться. Існує великий ризик втрати архітектури цього історичного періоду. Тому важливим є визнання її цінності, привернення уваги громадськості, фахівців, органів влади до питань збереження цієї архітектури.

Ключові слова: український архітектурний модернізм, радянський модернізм, історичний період.

Постановка проблеми

Архітектура радянського або соціалістичного модернізму 1955–1991 рр. в українському суспільстві часто асоціюється з минулою тоталітарною державою. Ця архітектура не сприймається як мистецька та історична цінність. Відбувається відторгнення її в суспільній свідомості.

Ці будівлі нині активно реконструюються, перебудовуються, втрачається їхній оригінальний вигляд, а часто і взагалі зносяться. Існує великий ризик втрати архітектури цього історичного періоду.

Тому важливим є визнання їхньої цінності як архітектури певного історичного періоду. Це сприятиме приверненню інтересу громадськості, фахівців, представників влади до питання збереження цінних об'єктів архітектури радянського (соціалістичного) модернізму та практичному вирішенню питань забезпечення їх збереження як архітектури певного історичного періоду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Модерністична архітектура України періоду 1955–1991 років поступово стає предметом інтенсивного наукового інтересу. Цінну інформацію можна знайти у книгах радянських дослідників, зокрема С. Коломійця, С. Кілессо та інших, однак написані вони в руслі ідеологічних установок радянського періоду історії України (Коломієць, 1973).

Про архітектуру Львова періоду 1955–1991 рр. повнішу інформацію зібрано в колективній монографії “Архітектура Львова. Час і стилі ХІІІ–ХХІ ст.”. Архітектурі Івано-Франківська цього періоду присвячена книга “Архітектори радянського Івано-Франківська” (Соколовський, 2014).

Про особливості творення архітектури модернізму радянського періоду в Україні багато цікавого можна довідатись з книги, присвяченої архітектору Наталії Чмутиній (Наталія Борисівна Чмутіна, 2012).

У Києві активні представники громадськості створили групу “savekyivmodernism” з метою об'єднати зусилля зі збереження архітектурної спадщини модернізму радянського періоду, проведено виставку “Надбудова” у 2015 р.

Видавництво “Основи” у 2019 р. видало книгу “Soviet Modernism. Brutalism. Post-Modernism. Buildings” (автори Євгенія Губкіна, Олексій Биков).

Пожвавлений інтерес до цієї теми виявляють дослідники з-за кордону. Впродовж останніх років відбулось декілька виставок, присвячених дослідженню архітектури радянського модернізму в Україні. Це, зокрема, виставки “Радянський модернізм 1955–1991. Невідома історія” в Architekturzentrum Wien у Відні, Австрія у 2013 р., “Trespassing Modernities” в галереї “SALT Galata”, Стамбул, Туреччина (2013), та “Parallel Modernities” на 31-ій бієнале в Сан-Паулу, Бразилія (2014).

Почали з’являтися серйозні видання присвячені цій темі. Книга Фредеріка Шобена “СССР. Cosmic Communist Construction Photographed”, видана у 2011 р., стала одним із бестселерів видавництва TASCHEN.

Мета статті

Привернути увагу фахівців, громадськості, органів влади до проблеми збереження спадщини українського архітектурного модернізму 1955–1991 років.

Виклад основного матеріалу

Часові межі явища в архітектурі України, яке ми нині називаємо соціалістичним чи радянським модернізмом, окреслені дуже чітко – це період між 1955 та 1991 роками. Початок цього періоду – це так звана “хрущовська відлига” в СРСР після смерті Сталіна та зміни у вимогах до архітектури, поставлені новим партійним керівництвом. Кінець – розпад СРСР у 1991 р.

Передісторія, витоки архітектури соціалістичного модернізму в архітектурі України належать до 20-х років ХХ ст., коли зародився авангардний модернізм (Смоленська, 2017, с. 45). З 1922 р. Україна була частиною СРСР, і всі царини політичного, економічного та культурного життя були під суворим контролем комуністичної партії. Це стосується і архітектури.

Короткий період постреволюційної ейфорії 1920– початку 1930-х років характеризувався розмаїттям архітектурних та мистецьких стилів і домінуванням авангарду. Переважальним трендом в архітектурі став конструктивізм (який багато дослідників трактують як вид функціоналізму чи його радянський аналог), апофеозом якого стало спорудження Будинку державної промисловості (Держпром) у Харкові, тодішній столиці Української РСР у 1928 р.

Розвиток архітектури конструктивізму був насильницьки, примусово перерваний в СРСР у 1930 рр. Відбулось формування державної тоталітарної системи мистецтв т. зв. “сталінської епохи”. Панівним художнім методом був проголошений “соціалістичний реалізм”. Упровадження цього методу в архітектурі базувалось на поверненні до класичних архітектурних форм, зокрема, формуванні т.зв. “сталінського ампіру”. Панування класичних архітектурних форм у радянській архітектурі і в архітектурі України, зокрема, тривало до 1955 р.

Радикальні зміни в архітектурній галузі були викликані знову не внутрішньою логікою розвитку професії, а рішеннями партійно-радянського керівництва СРСР. У 1955 р. була прийнята постанова Центрального Комітету КПРС та Ради Міністрів СРСР “Про усунення “надмірностей” в проектуванні та будівництві”. Основною рисою радянської архітектури проголошувалась простота, строгість форм та економічність вирішень. Головним завданням архітекторів та інженерів мала бути розробка економічних типових проектів і типових конструкцій та застосування їх у будівництві (Всеобщая история архитектуры, т. 12 (Книга 1), с. 19).

Раптове примусове закриття ретроспективного напрямку розвитку радянської архітектури створило серйозні проблеми для розвитку професії. Архітекторам довелось терміново перевчатись, шукати зовсім інакші творчі засоби.

Джерелами та інспіраціями для творчих пошуків стала архітектура радянського авангарду 20-х років ХХ ст., зокрема конструктивізму.

В умовах ізоляції радянського суспільства від решти світу джерелом інформації про тенденції розвитку сучасної архітектури за кордоном став французький журнал “L’Architecture

d'Аujourd'hui", що перевидавався в СРСР під назвою "Сучасна архітектура" і розсилався у проектні організації, бібліотеки. Особливу увагу привертала творчість "метрів" світової архітектури Ле Корбузе, Вальтера Гропіуса, Френка-Ллойда Райта, Оскара Німейера, Алвара Аалто, проектами яких надихались тодішнє покоління українських архітекторів.

Широко практикувались поїздки архітекторів у країни так званої "народної демократії" (країни Східної Європи, які перебували під впливом та контролем СРСР) для ознайомлення з сучасною архітектурою.

Проектування житлових та громадських будівель здійснювалось шляхом "прив'язки" типових проектів. Типові проекти розроблялись у центральних проектних інститутах у Москві та Ленінграді. У столицях національних республік колишнього СРСР були створені так звані зональні проектні інститути, які займались розробкою типових проектів. У Києві – це, зокрема, Київський зональний науково-дослідний і проектний інститут експериментального проектування, скорочено КиївЗНДІП, який існує і донині.

Робота архітекторів у проектних організаціях зводилась, переважно, до так званої "прив'язки" типового проекту до конкретної ділянки будівництва. Це призвело до деградації професії, зниження її престижу.

Для розробки індивідуального проекту житлової та громадської будівлі треба було зробити переконливе обґрунтування, заручитись підтримкою місцевих органів партійно-радянської влади та отримати дозвіл у Києві або Москві (якщо параметри будівлі перевищували певну межу).

Переважна більшість громадських та житлових будівель за індивідуальними проектами концентрувалась у Києві: статус столиці союзної республіки сприяв отриманню відповідних дозволів.

Архітектори, яким вдавалось отримати завдання на розробку індивідуального проекту, вважали це професійним щастям. Але реалізувати свої творчі задуми у ті часи було дуже складно. Доводилось проходити довгу і складну процедуру погоджень проекту у складній бюрократичній структурі влади, вирішальне слово мали не професіонали, а високопоставлені партійні діячі. Багато проектних пропозицій так і залишились на папері, не дочекавшись реалізації.

Готель "Салют" в Києві (архітектор Авраам Мілецький) за проектом мав бути вдвічі вищий. Однак унаслідок конфлікту архітектора з партійним керівництвом було зменшене фінансування і новаторський проект з висячими конструкціями не був повністю реалізований (Гриценко, 2015).

Для багатьох знакових будівель епохи соціалістичного модернізму в Україні можна знайти аналоги в світовій архітектурі. Архітектор Флоріан Юр'єв, автор відомої "київської літаючої

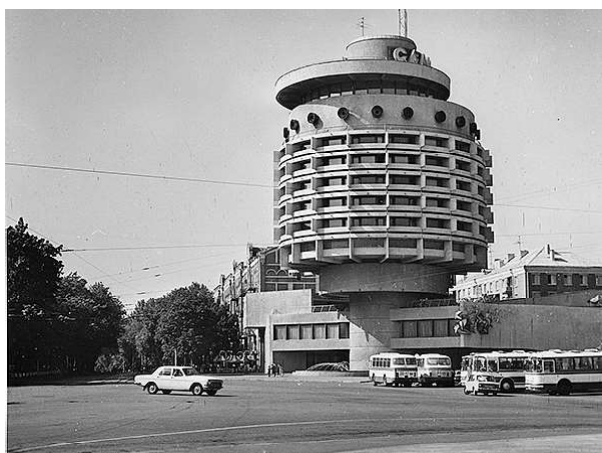

Рис. 1. Готель "Салют" у Києві, архітектор Авраам Мілецький. 1984 р.

Рис. 2. Київський телецентр. Архітектори О. Комаровський, Є. Сафронов, А. Зибін, В. Гаврилін, Ю. Мельничук. 1983–1992 рр.

тарілки” (Український інститут науково-технічної інформації) в одній зі своїх лекцій згадував, що на цю форму його надихнув палац Національного Конгресу Бразилії архітектора Оскара Німейєра.

Форма будівлі київського телецентру (архітектори О. Комаровський, Є. Сафонов, А. Зибін, В. Гаврилін, Ю. Мельничук) нагадує Knights of Columbus Tower в Нью-Гейвен (США). Будівлі зводились за подібною технологією: на монолітні кутові вежі по сталевих балках опираються поверхи, тільки кутові вежі у телецентрі прямокутної форми, а в його американському аналогові – круглі. (Луцька В., 2018).

Українські архітектори того часу шукали засобів поєднання архітектурної композиції та естетики архітектурних форм та індустріалізації будівництва.

Надзвичайно цікавим прикладом цих пошуків є експериментальний готель “Тарасова Гора” в Каневі за проектом Наталії Чмутіної. Зведений у 1962 р. зі збірних залізобетонних грибоподібних конструкцій, шестикутних у плані з опорою в центрі, готель має надзвичайно ажурний силует, майстерно вписаний в природне оточення Тарасової гори, культового і святого місця для кожного українця місця поховання поета Тараса Шевченка. Його фотографії були на обкладинках книг та монографій про архітектуру соціалістичної України (Коломієць М., 1973).

Будівництвом готелю особисто опікувався тодішній перший секретар ЦК КПРС Микита Хрущов. Готель “Тарасова Гора” є архітектурним символом короткого періоду “хрущовської відлиги” в історії України. (Наталія Борисівна Чмутіна. Життєвий і творчий шлях архітектора, с. 141–154).

За такою самою конструктивною схемою у 1970 р. побудований готель на 400 місць у Черкасах (архітектор Наталія Чмутіна) (Там само, с. 155–162).

Рис. 3. Готель “Турист” у Черкасах, архітектор Наталія Чмутіна. 1970 р. Демонтований у 2005 р.

Рис. 4 Готель “Тарасова Гора” в Каневі. Архітектор Наталія Чмутіна. 1962 р.

У перелік цінних будівель радянського модернізму в Україні, який сформував Architekturzentrum Wien у Відні, внесені 138 об’єктів (Soviet Modernism 1955–1991). Зрозуміло, що цей список цінних архітектурних об’єктів українського модернізму періоду 1955–1991 рр. неповний і повинен бути розширений.

Особливості українського архітектурного модернізму:

– Застосування скляних фасадів – Палац спорту у Києві, термінал аеропорту у Борисполі, Будинок Управління статистики у Львові тощо;

– Застосування великопролітних конструкцій, зокрема, підвісних вантових конструкцій для перекриття великих залів спортивних, видовищних, торгових будівель – Будинок меблів, Житній ринок у Києві, криті ринки у Черкасах, Харкові, Рівному та універсам на Печерську у Києві.

– Пошуки оригінальної архітектурної форми: циліндрів, трилисників, сферичних конструкцій: круглі у плані криті ринки у Черкасах, Харкові, Рівному; трилисник автовокзалу у Львові, “Літаюча тарілка” Інституту науково-технічної інформації у Києві;

– Використання зовнішніх сходів та терас як виразного композиційного елемента будівель та споруд – Палац піонерів у Києві, готель “Дністер” у Львові, готель “Тарасова гора” у Каневі тощо;

– Синтез мистецтва: декоративні композиції з кераміки, мозаїки в екстер’єрах та інтер’єрах будівель та споруд.

Незважаючи на обставини часу, у якому довелося працювати українським архітекторам: партійно-державний диктат в архітектурі та мистецькій сфері, ідеологічні обмеження та установки, труднощі економічного характеру, відсталість і примітивність будівельних технологій, “залізну завісу” та ускладненість прямої комунікації з колегами з-за кордону – у досліджуваний час вони створили будівлі та споруди, які є цінними мистецькими творами, архітектурними пам’ятками свого часу і частиною всесвітньої архітектурної спадщини другої пол. XX ст.

Рис. 5. Київ. Будинок меблів. Архітектор Наталія Чмутіна. 1984 р.

Рис. 6. Київ. Життєвий ринок. Архітектори В. Штолько, О. Моніна.

Рис. 7. Центр творчості дітей та юнацтва Галичини у Львові, архітектори Анатолій Вацак, Мирослав Сметана, Зеновій Підлісний. 1984 р.

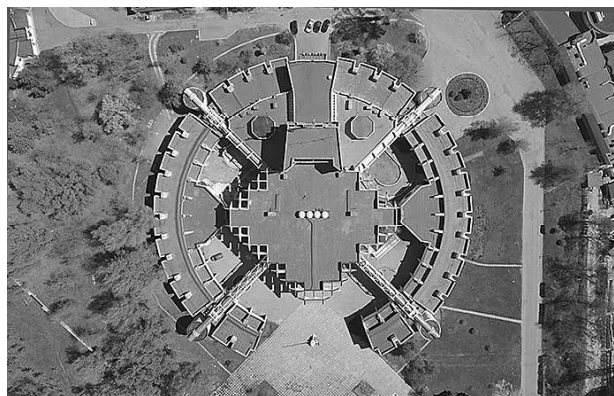

Рис. 8. Палац дітей та юнацтва у Дніпрі, архітектори Є. Амосов, Т. Солодовник, В. Гарсія Ортега, А.Клевер. Загальний вигляд, вигляд згори.

Існує великий ризик втрати цієї цінної архітектурної спадщини – будівлі реконструюються, перебудовуються, втрачається їхній оригінальний вигляд, а часто їх і взагалі зносять.

Додатковим чинником проблем є технічний стан цих будівель. Нині вигляд багатьох з них справляє сумне враження, а експлуатація неефективна та дорога, особливо опалення. Та й будівельний бізнес часто зацікавлений у нищенні цих будівель, адже це ділянки у найцінніших центральних частинах міст, які можна з зиском забудувати житлом чи об'єктами комерційного призначення.

Повністю зруйнований готель “Турист” (архітектор Наталя Чмутіна), який був “родзинкою” Черкас у 1970-х рр., наводився як один із кращих архітектурних досягнень України, фігурував чи не всіх виданнях про архітектуру України того часу. На його місці новобудова нового готелю цілком іншої форми (Історія і майбутнє черкаських недобудов. 10.10 2017).

Інший знаменитий готель “Тарасова Гора” в Каневі вже багато років перебуває в стані напівруїни.

Зруйновані балюстрада та зовнішні сходи Київського Палацу дітей та молоді (колишній Палац піонерів), на їхньому місці постав нічний клуб.

У Києві є загроза знищення будівлі Українського інституту науково-технічної інформації: поруч планується зведення великого торгово-розважального комплексу (Хенгістов, 20.10.2017).

Рис. 9. Український інститут науково-технічної інформації. Архітектор Флоріан Юр'єв. 1971 р.

Рис. 10. Проектна пропозиція ТРЦ “Оушен Молл”. Девелоперська компанія “Мандарин Плаза”.

“Київміськбуд” оформив усі документи на знесення модерністського басейну олімпійського резерву та будівництво на його місці багатоповерхового житлового комплексу (Дудіна, 2019).

У Львові теж можна навести приклади загроз та нищення будівель періоду радянського модернізму 60–80-х років.

Кінотеатр “Жовтень” (пізніше – “Галичина”), вул. Люблінська, 93, зведений за переробленим типовим проектом у 1980 р. архітектор Людмила Нівіна. Демонтований у 2013 р. На його місці планують звести житловий будинок.

Реконструйований фасад навчального корпусу Національної академії мистецтв кардинально відрізняється від авторської ідеї архітектора Мирона Вендзиловича.

Нині ми можемо спостерігати так звану “реконструкцію” Палацу спорту “Україна” на вул. Мельника (архітектор Мирослав Трач) та будівництва за його “спиною” спортивно-торгового комплексу з підземним паркінгом. Хоча інвестори обіцяли зберегти існуючі фасади Палацу спорту, але в Україні часто слова інвесторів розходяться з їхніми діями...

Рис. 11. Навчальний корпус Національної академії мистецтв. Архітектор Мирон Вендзилович. 1973 р.

Рис. 12. Навчальний корпус Національної академії мистецтв після реконструкції фасаду

Рис. 13. Готель “Дністер”. Архітектори Людмила Нівіна, Анатолій Консулов, Ярослав Мاستило. 1982 р.

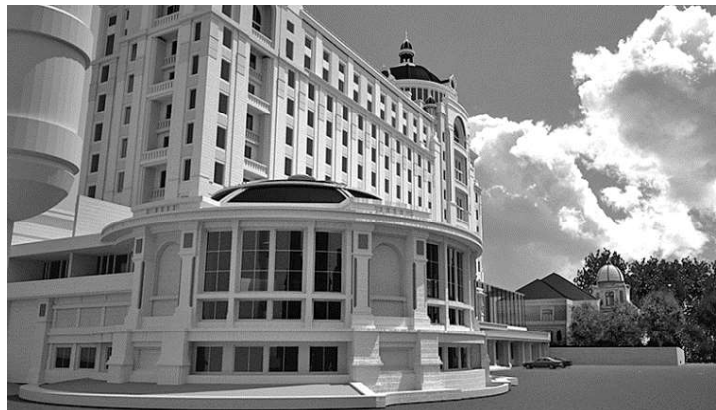

Рис. 14. Проектна пропозиція реконструкції готелю “Дністер”. Проектне бюро О.Савельєва. 2007 р.

Рис. 15. Львівський автовокзал. Архітектори Валеріан Сагайдаківський, Микола Столяров. 1980 р.

Рис. 16. Проектна пропозиція реконструкції Львівського автовокзалу. Архітектор Денис Белюх. 2009 р.

Розібрана будівля (з метою реконструкції, а, фактично, будівництва цілком нової будівлі) магазину “Океан” на вул. Володимира Великого. Авторів проєкту, архітекторів Я. Мاستила та В. Каменщика, навіть не запитали згоди.

На містобудівну раду при Управлінні архітектури та містобудування Львівської міської ради вносились проекти перебудови таких знакових будівель радянського модернізму як готель “Дністер” та автовокзал на вул. Стрийській. На щастя, до реалізації цих проектів не дійшло.

Висновки

Необхідно привертати увагу державних органів, місцевого самоврядування, громадськості до теми важливості збереження архітектури модернізму в Україні, вести просвітницьку діяльність у суспільстві. Допомогти цьому повинні також наукові дослідження, виставки, видання книг, публікації в пресі.

З правового боку будівлі архітектури радянського модернізму в Україні ніяк не захищені. Вони не мають, за деякими винятками, статусу пам’яток архітектури і не визнаються цінною забудовою. Предметом наукових дискусій повинно стати питання охоронного статусу. Адже статус пам’ятки архітектури не дозволяє проводити її реконструкцію, а тільки реставрацію.

Будівлі 60–70-х років ХХ ст. вносяться в реєстри архітектурних пам’яток в Польщі, що забезпечує їх охорону та збереження як цінних елементів історичної архітектурної спадщини країни (*Modernizm w Gminnej Ewidencji Zabytków*. 18.10.2019).

Необхідне виявлення та систематизація цінних зразків архітектури цього історичного періоду, аналіз її стильових та композиційних особливостей, стану її збереження, прізвищ архітекторів-авторів проектів, історії проектування та будівництва, розробка підходів та методики її реставрації, реконструкції тощо.

Бібліографія

Modernizm w Gminnej Ewidencji Zabytków. Nowe warszawskie wpisy. “Architektura-Murator”. 18.10.2019. [online] Доступно: <https://architektura.muratorplus.pl/wydarzenia/modernizm-w-gminnej-ewidencji-zabytkow-nowe-warszawskie-wpisy_10164.html>

Soviet Modernism 1955–1991. [online] Доступно: <<https://www.azw.at/en/articles/collection/soviet-modernism-1955-1991/>>

Архітектура Львова. Час і стилі ХІІІ–ХХІ ст. / Упорядник та науковий редактор Ю. О. Бірюльов. Львів: Центр Європи, 2008. 720 с.: 1396 іл.

Всеобщая история архитектуры. Т. ХІІ (Книга 1). Центр. научно-исслед. и-т теории и истории архитектуры. – Москва. Издательство литературы по строительству. 1975. 756 с.

Гриценко Євген. *Сучасна утопія: Київ та архітектура радянського модернізму*. 18.02.2015. [online] Доступно: <platforma.com.ua/magazine/text-sq/pb/soviet-modernism>

Дудіна Ріта. *У Києві знесуть ще одну пам’ятку модернізму – критий басейн олімпійського резерву*. “Хмарочос”. 30.01.2019. [online] Доступно: <<https://hmarochos.kiev.ua/2019/01/30/u-kiyevi-znesut-shhe-odnu-ram-yatku-modernizmu-kritiy-baseyn-olimpiyskogo-rezervu/>>

Історія і майбутнє черкаських недобудов. Історії будівель, що стоять закинутими десятки років. 10.10. 2017. [online] Доступно: <<https://hromadske.cь.ua/istoriya-j-majbutnye-cherkaskyh-nedobudov/>>

Коломієць М. С., 1973. *Проблеми формування сучасної архітектури Української РСР*. Київ.

Луцька Вероніка. *Архітектура модернізму: де черпали натхнення київські проєктувальники?* “Хмарочос”. 26.02.2018. [online] Доступно: <<https://hmarochos.kiev.ua/2018/02/26/architektura-modernizmu-de-cherpali-nathnennya-kiyivski-proektualniki/>>

Наталія Борисівна Чмутіна. Життєвий і творчий шлях архітектора / Упорядник Олена Мазніченко. Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України; Нац. акад. образотворчого мистецтва та архітектури. – К.: Адеф-Україна, 2012. 300 с.; 285 іл.

Хенгістов Володимир. *Як планували зносити “тарілку” на Либідській*. “Хмарочос”. 20.10.2017. [online] Доступно: <<https://hmarochos.kiev.ua/2017/10/20/yak-planuvali-znositi-tarilku-na-libidskiy/>>

Смоленська С. О., 2017. *Архітектура авангардного модернізму в Україні: генеза та спадщина*. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора архітектури. Харків. 447 с.

Соколовський З., 2014. *Архітектори радянського Івано-Франківська*. Івано-Франківськ: “Лілея-НВ”, 108 с.

Шевченко Лев. *Монстри модернізму: модерністські споруди під загрозою*. “Хмарочос”. 23.05.2016. [online] Доступно: <<https://hmarochos.kiev.ua/2016/05/23/monstri-modernizmu-modernistski-sporudi-pid-zagrozoju/>>

References

- Modernizm w Gminnej Ewidencji Zabytków*. Nowe warszawskie wpisy. “Architektura-Murator”. 18.10.2019. [online] Available at: <https://architektura.muratorplus.pl/wydarzenia/modernizm-w-gminnej-ewidencji-zabytkow-nowe-warszawskie-wpisy_10164.html>
- Soviet Modernism 1955–1991*. [online] Available at: <<https://www.azw.at/en/articles/collection/soviet-modernism-1955-1991/>>
- Architecture of Lviv. Time and styles 13–21th c.* /Under scientific redaction by Yu. Biriuliov.- Lviv: Tsentr Europy, 2008. 720 p.: 1396 illus.
- General history of architecture*. T. XII (Kniga 1). Tsentralnyi nauchn.-isslied. i-t teorii i istorii arkhitektury. Moskva. Izdatielstvo litieratury po stroitelstvu. 1975. 756 p.
- Grytsenko Yevhen. *Modern utopia: Kyiv and architecture of Soviet Modernism*. 18.02.2015. [online] Available at: <platfor.ma/magazine/text-sq/pb/soviet-modernism>
- Dudina Rita. *One else modernism relic will be destroyed in Kyiv – Covered swimming pool of Olympic reserve*. “Khmarochos”. 30.01.2019. [online] Available at: <<https://hmarochos.kiev.ua/2019/01/30/u-kiyevi-znesut-shhe-odnu-pam-yatku-modernizmu-kritiy-baseyn-olimpiyskogo-rezervu/>>
- History and future of Cherkasy unfinished*. Stories of buildings that have been abandoned for decades. 10.10.2017. [online] Available at: <<https://hromadske.cck.ua/istoriya-j-majbutnye-cherkaskyh-nedobudov/>>
- Kolomiets M. S., 1973. *Problems of formation of modern architecture of the Ukrainian SSR*. Kyiv.
- Lutska Veronika. *Modernism Architecture: Where Did Kyiv Designers Get Inspired?* “Khmarochos”. 26.02.2018. [online] Available at: <<https://hmarochos.kiev.ua/2018/02/26/architektura-modernizmu-de-cherpalinathnennya-kiyvski-proektualniki/>>
- Natalia Chmutina. The life and creative journey of the architect* / Compiled by Elena Maznichenko. Institute of Contemporary Art of NAM Ukraine; National Academy fine arts and architecture. K. : Adef-Ukraine, 2012. 300 p. ; 285 illus.
- Smolenska S. O., 2017. *The architecture of avant-garde modernism in Ukraine: Genesis and heritage*. Thesis for a Doctor of Architecture degree. Kharkiv: 447 p.
- Khengistov Volodymyr. *As planned to demolish the “plate” in Libidska*. “Khmarochos”. 20.10.2017. [online] Available at: <<https://hmarochos.kiev.ua/2017/10/20/yak-planuvali-znositi-tarilku-na-libidskiy/>>
- Smolenska S. O., 2017. *The architecture of avant-garde modernism in Ukraine: Genesis and heritage*. Thesis for a Doctor of Architecture degree. Kharkiv: 447 p.
- Sokolovskiy Z., 2014. *Architects of Soviet Ivano-Frankivsk*. Ivano-Frankivsk: “Lileya-NV”: 108 p.
- Shevchenko Lev. *Monsters of modernism: modernist buildings at risk*. “Khmarochos”. 23.05.2016. [online] Available at: <<https://hmarochos.kiev.ua/2016/05/23/monstri-modernizmu-modernistski-sporudi-pid-zagrozoyu/>>

Vitaly Shulyar

Lviv Polytechnic National University

Department of Architecture and Conservation

e-mail: archvit52@gmail.com

orcid: 0000-0002-2976-5045

UKRAINIAN ARCHITECTURAL MODERNISM OF 1955–1991

© Shulyar V., 2020

The article is dedicated to preconditions and features of the development of the architecture of Soviet or socialist modernism of 1955–1991 in Ukraine. During this difficult period for the development of architecture, in the conditions of the party-state ideological dictate, buildings and structures were created, which are valuable works of art, architectural monuments of their time and are part of the world architectural heritage of the second part of 20th century.

Nowadays, these buildings are being actively reconstructed, rebuilt, their original appearance is being lost, and they are often demolished. There is a great risk of losing the architecture of this historic period. Therefore, it is important to recognize its value, to attract the attention of the public, experts, authorities to the preservation of this architecture.

Key words: *Ukrainian Architectural Modernism, Soviet Modernism, historic period.*